

**CONCURSUL NAȚIONAL DE OCUPARE A
POSTURILOR DIDACTICE/CATEDRELOR
VACANTE/REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**ECONOMIE, EDUCAȚIE ANTREPRENORIALĂ,
ECONOMIE APLICATĂ ȘI EDUCAȚIE SOCIALĂ -
EDUCAȚIE ECONOMICO-FINANCIARĂ**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru disciplina *ECONOMIE, EDUCAȚIE ANTREPRENORIALĂ, ECONOMIE APLICATĂ ȘI EDUCAȚIE ECONOMICO-FINANCIARĂ* se adresează candidaților care intenționează să participe la concursul pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor vacante din învățământul preuniversitar. Conținutul și structura programei sunt elaborate în așa fel încât să răspundă schimbărilor impuse de abordarea curriculară sistemică în realizarea procesului educațional.

Absolvenții facultăților de profil și profesorii care susțin concursul la disciplina *ECONOMIE, EDUCAȚIE ANTREPRENORIALĂ, ECONOMIE APLICATĂ ȘI EDUCAȚIE ECONOMICO-FINANCIARĂ* pot preda în învățământul preuniversitar discipline socio-umane, în conformitate cu prevederile legale în vigoare. Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul absolventului de învățământ superior, urmărind:

- cunoașterea conținuturilor fundamentale și a principalelor tendințe în evoluția disciplinelor *economie, educație antreprenorială, economie aplicată și educație economico-financiară*, precum și a metodicii disciplinelor;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Fiind date particularitățile disciplinelor socio-umane și influența modelatoare puternică pe care acestea o exercită asupra formării și dezvoltării personalității elevului, precum și asupra întregului climat educațional al școlii, profesorul de discipline socio-umane trebuie să demonstreze că:

- înțelege conceptele centrale și metodele de investigație specifice disciplinelor pe care le predă;
- are capacitatea de a crea experiențe de învățare semnificative pentru elev;
- înțelege cum învață și cum se dezvoltă elevul și poate să ofere oportunități de învățare care sprijină dezvoltarea intelectuală și socială a acestuia;
- înțelege că elevii sunt diferiți din punctul de vedere al modului în care învață și poate să ofere oportunități instructiv-educative adaptate la diferențele individuale de învățare;
- înțelege procesele de integrare curriculară și folosește o varietate de strategii didactice care încurajează dezvoltarea gândirii critice a elevului, capacitatea de rezolvare a problemelor și performanțele lui în utilizarea noilor tehnologii;
- are capacitatea de a alege și utiliza cele mai bune metode ce vizează motivația și comportamentul pentru a crea un mediu educațional care încurajează interacțiunea socială pozitivă, motivația intrinsecă și angajarea elevului în actul învățării, sprijinind astfel succesul școlar al acestuia;
- are capacitatea de a dezvolta activități didactice în cadrul Curriculumului la Decizia Școlii, activități curriculare și extracurriculare inter-, pluri- și transdisciplinare;
- dezvoltă cunoașterea și utilizarea unor variate strategii de comunicare eficientă pentru a sprijini curiozitatea, colaborarea și interacțiunea elevilor în activitatea de învățare;
- planifică activitatea de predare-învățare-evaluare pe baza competențelor curriculare, a cunoașterii proceselor predării-învățării-evaluării, a conținutului disciplinelor, a abilităților elevilor și a diferențelor dintre elevi;
- înțelege și folosește o diversitate de strategii de evaluare pentru a aprecia și modifica activitățile didactice, asigurând continua dezvoltare intelectuală și socială a elevului;
- evaluează efectele opțiunilor și acțiunilor sale asupra elevilor, părinților, altor profesori și modifică aceste acțiuni atunci când este necesar;
- caută în mod activ oportunități pentru perfecționarea sa profesională continuă;
- contribuie la stabilirea unor relații pozitive cu colegii, familiile elevilor și cu organizații existente în comunitatea în care trăiește, în așa fel încât să stimuleze angajarea acestora în sprijinirea activităților școlii;

- înțelege necesitatea de a asista elevii în orientarea lor către carieră și de a integra educația pentru carieră în activitatea didactică;
- înțelege aspectele de ordin legislativ ale activității sale, respectiv, drepturile legale ale elevului și părinților, precum și propriile sale drepturi și responsabilități;
- înțelege criteriile de evaluare a activității sale și are capacitatea de a le integra în conceperea și realizarea activității didactice.

B. COMPETENȚE SPECIFICE PROFESORULUI (DISCIPLINE SOCIO-UMANE)

Programa vizează, pe lângă conținuturile științifice și cele de metodică a disciplinelor, anumite competențe specifice profesorului de discipline socio-umane, competențe pe care acesta trebuie să și le dezvolte și probeze pe parcursul desfășurării activității didactice. Într-o formulare sintetică, aceste competențe sunt:

- cunoașterea conținuturilor științifice ale disciplinelor, cunoștințe de metodică a disciplinelor;
- cunoașterea și utilizarea principalelor documente școlare reglatoare: planuri-cadru, programe școlare, programe pentru evaluări/examene/concursuri naționale;
- capacitatea de a construi demersuri didactice interactive prin adecvarea strategiilor didactice la conținuturi;
- capacitatea de proiectare și realizare a evaluării competențelor dobândite de elevi;
- capacitatea de a adecva demersurile didactice la particularitățile de vârstă ale colectivului de elevi;
- capacitatea de a construi un climat educativ stimulat și eficient.

C. TEMATICA DE SPECIALITATE

I. Universul economiei

1. Sisteme economice (economia naturală, economia de schimb, economia de piață)
2. Tipuri de agenți/unități economice. Menajurile (caracteristici).
3. Discrepanța nevoi-resurse. Raționalitate economică. Costul de oportunitate

II. Consumatorul

1. Nevoi și dorințe *versus* resurse în cadrul bugetului familiei/bugetului personal
2. Consumatorul și comportamentul său (utilitatea economică; alegerea consumatorului rațional)

III. Producătorul/întreprinzătorul/antreprenorul

1. Factorii de producție (factorii și neofactorii de producție; combinarea factorilor de producție)
2. Cost, profit, productivitate, eficiență economică

IV. Cerere, ofertă, preț

1. Cererea (formare, lege, elasticitate). Oferta (formare, lege, elasticitate)
2. Raportul cerere-ofertă-preț (surplus, modificări, situație de echilibru)

V. Piața

1. Caracteristicile generale ale pieței. Concurența (concept, rol, forme)
2. Forme ale pieței: piața bunurilor și serviciilor; piața forței de muncă; piața monetară – banii, instrumente de economisire, funcționarea băncilor, relația consumatorului cu instituțiile bancare; piața capitalurilor

VI. Echilibrul și dezechilibrul economic

1. Modele ale echilibrului economic
2. Dezechilibre economice

VII. Creșterea și dezvoltarea economică

1. Fluctuații ale activității economice
2. Măsurarea rezultatelor activității economice: indicatorii macroeconomici
3. Venit, consum, economii și investiții

VIII. Economia mondială

1. Piața mondială și formele ei. Globalizarea
2. Probleme ale economiei mondiale

IX. Politici economice

1. Statul în economia de piață
2. Politici economice (tipuri, conținuturi, scopuri, instrumente de realizare)

X. Inițierea și derularea acțiunii antreprenoriale. Comportamentul în afaceri

1. Individul, ca întreprinzător. Calități și competențe ale întreprinzătorului de succes
2. Oportunități și riscuri cu privire la înființarea și gestionarea unei firme/afaceri
3. Planul de afaceri (concept, structură și fundamentare)
4. Instrumente necesare studierii pieței
5. Resurse necesare derulării unei afaceri (financiare, materiale, umane și informaționale)
6. Evaluarea afacerii
7. Responsabilitatea în afaceri (răspunderea în afaceri)

XI. Risc și reușită în afaceri

1. Riscul în afaceri (tipuri; modalități de minimizare a riscului)
2. Reușita în afaceri (principii generale și elemente specifice în realizarea unei afaceri reușite)

D. BIBLIOGRAFIE PENTRU TEMATICA DE SPECIALITATE

1. Becker Gary S., "Comportamentul uman, o abordare economică", Ed. All, București, 1994
2. Ciobanu I., Ciulu R., "Strategiile competitive ale firmei", Ed. Polirom, Iași, 2005
3. Didier M., "Economia: Regulile jocului", Ed. Humanitas, București, 1998
4. Dobrotă N. (coord.), "Dicționar de economie", Ed. Economică, București, 2002
5. Dobrotă N. (coord.), "Economie" - Manual ASE, Ed. Economică, București, 2001
6. Druță F., "Motivația economică", Ed. Economică, București, 1999
7. Friedman M., "Capitalism și libertate", Ed. Enciclopedică, București, 1995
8. Frois G.A., "Economia Politică", Ed. Humanitas, București, 1994
9. Galbraith J. K., "Societatea perfectă", Ed. Eurosong & Book, București, 1997
10. Heyne P., "Modul economic de gândire", Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1991
11. Huidumac C., Rogojanu A., "Introducere în studiul economiei de piață", Ed. All, București, 1998
12. Keynes J. M., "Teoria generală a folosirii mâinii de lucru, a dobânzii și a banilor" Ed. Științifică, București, 1970
13. Martin H.-P., Schumann H., "Capcana globalizării", Ed. Economică, București, 1999
14. Rugină A. N., "Principia Oeconomica. Fundamente noi și vechi ale analizei economice", Ed. Academiei Române, București, 1993
15. *** "Dicționar de Economie", A.S.E., Ed. Economică, București, 2001
16. *** "Economie", A.S.E., Ed. Economică, București, 2009
17. *** "Economie. Idei fundamentale", Ed. Litera, București, 2017

NOTĂ: Bibliografia pentru tematica de specialitate include și manualele școlare de *Economie*, *Educație antreprenorială*, *Economie aplicată* și *Educație socială - Educație economico-financiară* valabile în anul școlar în care se susține concursul.

E. TEMATICA PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE CONCURS

I. Procesul educațional - abordare sistemică

1. Predarea, învățarea și evaluarea - componente fundamentale ale procesului educațional.
2. Variabile ale procesului de învățământ și relația dintre ele (cunoștințe, abilități, deprinderi, aptitudini, competențe).

II. Elemente de curriculum

1. Conceptul de "curriculum". Taxonomii ale tipurilor de curriculum. Componentele curriculumului național: planuri-cadru (trunchi comun, curriculum diferențiat, curriculum la decizia școlii), programe școlare. Manuale școlare, auxiliare didactice. Alți termeni de referință ai curriculumului național: arii curriculare, discipline, module, standarde curriculare.
2. Competențele predării-învățării-evaluării la disciplina de concurs. Competențe generale, competențe specifice.
3. Proiectarea activității didactice: planificare calendaristică, proiectarea unității de învățare.

III. Desfășurarea activității didactice la disciplina de concurs

1. Metode didactice specifice disciplinei de concurs (relevanță, funcții, complementaritate, taxonomie, caracterizarea metodelor de învățământ tradiționale, moderne/centrate pe elev, exemplificarea utilizării).
2. Demersuri creative în metodologia didactică: abordarea euristică, învățarea prin descoperire, învățarea prin problematizare, învățarea prin cercetare, învățarea prin cooperare.
3. Forme de organizare a activității didactice: clasificare, caracterizare, avantaje/dezavantaje și limite.
4. Mijloacele de învățământ (concept, modalități de integrare în procesul de predare-învățare-evaluare, funcții, tipuri de mijloace de învățământ și caracteristicile lor, mijloace tehnice de instruire).

IV. Elemente de evaluare educațională

1. Relația dintre curriculum și evaluare - efecte educaționale. Scopul evaluării educaționale. Etapele procesului de evaluare. Funcțiile generale și specifice ale evaluării performanțelor elevilor. Strategii/moduri și tipuri de evaluare.
2. Metode de evaluare a rezultatelor școlare: metode „tradiționale” și metode „complementare”. Relația dintre metoda și instrumentul de evaluare.
3. Testul docimologic – instrument de evaluare (concept, tipologie, proiectare, administrare, diseminarea rezultatelor).
4. Tipologia itemilor (definiție, clasificări, caracteristici, reguli de proiectare, modalități de evaluare și de notare, avantaje și dezavantaje/limite în proiectare și în utilizare).
5. Calitățile instrumentelor de evaluare. Matricea de specificații și rolul acesteia în proiectarea instrumentelor de evaluare.
6. Elemente de deontologie în procesul de evaluare. Calitățile evaluatorului.
7. Factori generativi ai distorsiunilor în procesul evaluării educaționale. Erori în evaluare și notare.

V. Informatizarea și învățarea multimedia.

1. Tehnicile informaționale computerizate, instruirea asistată de calculator și învățarea multimedia.
2. Eficientizarea utilizării tehnologiei informației și comunicării în construirea unor medii active de instruire.

F. BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE CONCURS

1. Bocoș M., "Instruirea interactivă. Repere axiologice și metodologice", Ed. Polirom, Iași, 2013
2. Bocoș M., Jucan D., "Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculumului. Repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor", Ed. Paralela 45, Pitești, 2019
3. Cerghit I., Neacșu I., Pânișoară I. O., Potolea D., "Prelegeri pedagogice", Ed. Polirom, Iași, 2001
4. Ciolan L., "Învățarea integrată - fundamente pentru un curriculum transdisciplinar", Ed. Polirom, Iași, 2008
5. Cristea S., "Dicționar de termeni pedagogici", E.D.P., București, 1998
6. Cristea S., "Fundamentele pedagogiei", Ed. Polirom, Iași, 2010
7. Cucoș C., "Pedagogie generală", Ed. Polirom, Iași, 2000
8. Ionescu M., "Instrucție și educație", Ed. Vasile Goldiș University Press, Arad, 2007
9. Oprea C.M., "Strategii didactice interactive", E.D.P., București, 2008
10. Oțet F., Lițoiu N., Spineanu-Dobrotă S., "Ghid de evaluare pentru științele socio-umane", Ed. ProGnosis, București, 2000
11. Petrovici M.C., "Niveluri ale înțelegerii", E.D.P., București, 2010
12. Stoica A. (coord.), "Evaluarea curentă și examenele", Ghid pentru profesori, Ed. Prognosis, București, 2001
13. Stoica A., "Evaluarea progresului școlar. De la teorie la practică", Ed. Humanitas Educational, București, 2003
14. Stoica A., Mihail R., "Evaluarea educațională. Inovații și perspective", Ed. Humanitas, București, 2006
15. Stoica E. (coord.), Avram M., Spineanu-Dobrotă S., Teșileanu A., "Ghid de evaluare la disciplinele socio-umane", Ed. ERC Press, București, 2011
16. *** "Programul Național de Dezvoltare a Competențelor de Evaluare ale Cadrelor Didactice (DeCeE)", MEN – CNCEÎP, București, 2008

NOTĂ: Bibliografia pentru metodică disciplinei de concurs include și programele școlare pentru disciplinele *economie, educație antreprenorială, economie aplicată și educație socială - educație economico-financiară* valabile în anul școlar în care se susține concursul.